

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
ora 12 fl., a treia
ora 10 fl.

Tot ce privește fóia,
să se adreseze la: Re-
dactiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaș.

Fóe bisericescă-politică.**Anul XIV.****Blaș 23 April 1904.****Numérul 17.**

Instituirea de ingineri în ajutorul administrațiilor noastre bisericesci.

În cunoștința, că în cercul de administrație a forurilor noastre superioare bisericesci și a oficiilor subalterne acestora obvin o mulțime de agende, — pecum:

plânuirea de construcții: bisericii, școle, case parohiale, supéredificate economice, mori, iazuri, poduri, construcții pentru ameliorări de pământ, aquaducte ș. a., *revisuirea de planuri, executarea construcțiilor plânuite, săd darea în întreprindere spre executare și supraveghierea executării diferitelor construcții și a construcțiilor deja existente, măsurări pe pământ și apă ș. a.* — la a căror rezolvire sînt de mare folos cunoștințele speciale tehnice, subscrisul ca un inginer calificat pentru acestea agende, cred de bine a atrage atențiunea forurilor competente *asupra avantajilor ce ar isvoli din instituirea de ingineri în ajutorul administrațiilor noastre bisericesci*, pentru purtarea acestor agende. Voiu atinge pe scurt și diferite metode, după care e posibilă în genere instituirea astor fel de ingineri.

Că nu e prea timpuriu, ca și agendele ce recer cunoștințe ingineresci să fie purtate de persoane qualificate, pentru acesta sînt argumente: multele pagube ce obvin la noi din lipsa de ómeni qualificați în direcția acesta și folósele reale, ce aduc la alte administrații inginerii instituiți în ajutorul acelor.

Pentru purtarea agendelor ingineresci obveniente la administrațiile noastre bisericesci aú qualificațiune potrivită așa numiții ingineri de poduri și șosele. Acestia sînt qualificați și pentru construări de supere dificate, drumuri, căi ferate, poduri, mori, iazuri, regulări de rîuri, ameliorări de pământ, aquaducte, canalisări, pentru ori ce măsurări pe pământ și apă. ș. a.

Un inginer cu acéstă qualificațiune, e în stare să elaboreze proiecte mai raționale, înțelegînd cu totul alt cum rostul unei construcții și scopul ce se urmărește prin realizarea aceleia, de cât întreprindătorii comuni fără nici o qualificațiune specială sau numai cu o qualificațiune și inteligență inferioară.

Un inginer, funcționar al unei administrații bisericesci, de altă parte la

plânuire va fi mai obiectiv ca un întreprindător. Adecă va proiecta o construcțiune care să fie nu numai trainică și coréspundătoare scopului, ci și ieftină, atât în privința speselor de executare, cât și a celor de susținere, ne fiind stăpănit de gândul speculativ, de care este stăpănit fiesce care întreprindător. Anume întreprindătorul în preocupatiunea sa speculativă, se nisuesce de regulă, numai ca spesele de executare a unei construcții proiectate să fie cât mai mici, chiar și în contul trăiniciei și a speselor cu care e împreună susținerea unei construcții mai puțin traince, pentru ca laicul preocupat și neorientat în spesele de susținere necesare în viitor și în trăinicia diferitelor construcții, să-i primescă ofertul. O construcțiune executată după un ast fel de plan trebuie de regulă cărpită și modificată an de an cu spese enorme, socotindu-le capitalisate în decursul duratei îndelungate al unei construcții.

Așa dară prin sistemisarea unui inginer s'ar puté cruța cu vremea și o mulțime de bani necesari azi pentru reparatură la construcții reu chibzuite.

Cele mai mări folóse le-ar aduce înse un ast fel de inginer, făcînd excursiuni și cercetări pentru a cunoște diferitele împrejurări date în diferitele puncte ale teritoriului unei provincii bisericesci, ca apoi se pótă proiecta acomodat acestora acțiuni tehnice, prin cari să se sporéscă isvórele de câștig a aședemintelor bisericesci și scolare. Prin o ast fel de activitate, și bunăstarea poporului ar putea fi promovată, servindu-i-se esemple vii pentru o folosire mai rațională a bunurilor date nóue de Dumnezeu.

Un ast fel de inginer în timpul disponibil, va puté lucra o colecțiune de proiecte de biserică, școle etc. de diferite prețuri și forme. Prin ast fel de planuri-model se va ajunge cu vremea ca *cu aceleași jertfe materiale* să posedem în viitor biserici, școle ș. a., mai frumoșe, mai rațional aranjate și edificare în un stil coréspundător ritului nostru.

Revisuirea diferitelor proiecte, cari aú lipsă de aprobarea forurilor superioare bisericesci, încă s'ar face prin un om de specialitate. Acesta va puté observa la timp erorile eventuale, fórté dese în proiecte elaborate de întreprindători defectuos

qualificați, erori cari trecute cu vederea pot avea în anumite casuri urmări fatale. Tot odată va puté proiecta și modificările necesare sau va putea propune modificări în proiecte prin cari întregul să devină mai coréspundător.

La stabilirea condițiilor, pe lângă cari să se deie în întreprindere executarea unei construcții și cu ocaziunea predării în întreprindere a unei construcții, inginerul ca specialist, iarăși va puté servi cu indigitări, cari vor îndrepta starea de acum a lucrurilor.

În decursul executării unei construcții și la preluarea unei construcții va puté controla mai cu înlesnire și cu precepere, că observă-se condițiile stabilite în contractul încheiat cu întreprindătorul și principiile stabilite de sciință, pentru ca construcțiile să fie stabile, durabile, din material bun, materialul să fie rațional folosit și altele.

Devenind necesare transformări la construcții existente, va puté proiecta atari operațiuni, prin cari să se saneze radical defectul.

Afară de acestea agende înșirate, alte multe lucruri va puté isprăvi inginerul aplicat în serviciile unei provincii bisericesci, a căror înșirare în acest tractat, carele are menirea mai mult numai de a suleva idea. n-o țin denecesară. Tot din acest motiv nu am dovedit cu date diferitele aserțiuni.

Instituirea unui ast fel de inginer de abia o cred înse de posibilă cu un salariu mai mic, de cât acela ce îl are un inginer la stat. Reservându-i-se eventual acestui inginer dreptul de a puté purta praxă privată de abia cred, că acest drept, să fie ecuivalent cu celea alalte favoruri și beneficii (dreptul la pensiuie, și a.) ce le are un inginer de stat afară de salariu.

Condițiunile ar fi cam următoarele, presupunînd garantarea dreptului de praxă privată:

Pentru agendele de cancelarie: Salar fundamental: 2000—2400 cor. plus maximum șase cuincuenale a 400—500 cor. Cuartir coréspundător în natură sau în relut.

Pentru agende afară de cancelarie: Spesele de drum, plus diurnă pentru timpul petrecut în călătorie și în lucru: pentru o jumétnte de zi 12—20 cor., pentru o zi

Aducem la cunoștința Onoraților Domni Preoți, că ediția vechie din

Liturgier s'a epuisat, și s'a pus sub tipar o nouă ediție.

20—30 cor. Pentru ocupațiune sau călătoria necesară noptea, diurne duble.

Salariul și cuincuenalele cred a să pută acoperi în unele din diecesele noastre din contribuirea parohiilor și a fondurilor administrate de organele respectivei diecese. Socolind anual 2—4 cor. de o parohie (sau odată pentru tot-de-una 40—80 cor.) ar mai rămâne sume mari în sarcina fondurilor. Diurnele să înțelege s'ar solvi din cas în cas de partida interesantă.

Întru cât metoda acésta de a crea salariul necesar nu e potrivită împrejurărilor sau când agendele ingineresci esistente nu ar fi așa de numérose ca să ocupe în continuu pe un individ, o altă metodă ar fi, a folosi pe acest inginer și în administrația centrală a dominiilor fundamentale. În cazul acesta va trebui să i-se completeze salariul după acésta funcțiune, la plata coréspunđătoare unui inginer.

Asemenea ar pută ocupa ingineriul fiind puține agendele ingineresci și o catedră matematică sau fizică la una din scólele, ce de regulă există în centrele dieceselor, cum e d. e. scóla civilă, preparandie. Arangiându-i-se órele așa, încât după trebuință în două-trei zile de lucru consecutive să fie liber de prelegeri, va pută împlini comod și agendele de inginer, cu atâta mai virtos, fiind că vara, când agendele ingineresci se sporesc, la scóla e vacanță. Și în cazul acesta salariul de profesor, va trebui completat la unul coréspunđător unui inginer.

O altă metodă ar fi să se alieze spre acest scop două sau mai multe diecesc. Având azi la dispoziție așa mijloce perfecte de comunicație, depărtările dintre centre n'ar cauza greutăți în mersul lucrurilor.

Cu deosebire pentru a face un început și o probă în direcția acésta, cred că s'ar pută ușor purcede după una din metodele din urmă.

Folósele materiale și morale ce s'ar realiza prin instituirea ástor fel de ingineri cari ingineri netăgăduit ar spori isvórele de câștig a aședemintelor noastre bisericesci și scolare, cred că nici nu ar sta în proporție cu jertfele materiale minimale necesare.

Ioan F. Negruțiu,
inginer diplomat.

Recomandăm atențiunei forurilor competente acest articol, care, cuprinde lucruri vrednice de o gândire serioasă. Special în sinodul archidieceșan, ar pută forma acésta idee un punct de desbătut.

Red. „Unirei.”

În ajunul sinodului archidieceșan.

Una dintre însușirile frumoșe dintre virtuțile mari, cari au caracterizat în timpurile bune și rele, în timpurile de glorie și restriste preotimea și poporul român grcat. din provincia de azi mitropolitană de Alba-Iulia și Făgăraș, a fost și este: omagiala lor reverință, necondiționata lor încredere și entusiastica lor alipire către Capii lor suptremi bisericesci.

Trecut-au acésta preotime și acest popor prin mari și grele încercări, îndurat-au suferințe ca și cari nici o preotime și nici un popor credincios din acésta patrie nu a vădut; căci ea a avut să lupte o luptă grea și amară ca preotime română, greco-cat., a trebuit să lupte, să străbată înainte, să convingă prin purtarea ei morală și oficióșă, prin acțiunile

ei mari și salutare pentru întreg neamul românesc, că unirea ei cu biserica Romei nu însemnă defecționare de la națiunea română, nu însemnă abandonarea credinței strămoșesci, ci din contră: reafierea acesteia, întórcerea ei în simul bisericii strămoșilor săi, înțelegând ea tot odată și marile avantaje și interese chiar și temporali ce se puteau și s'ar pută acuirea din punct de vedere românesc pentru întreg neamul românesc din unirea sa cu biserica Romei.

Cine scrutéză nepreocupat fazele istorice prin cari a trecut acest cler și poporul său credincios în decurs de doi seclii, purtarea lui morală și oficióșă, continua lui dezvoltare intelectuală — în butul tuturor miseriilor și suferințelor sale, va trebui să recunóscă, că acest cler a deprins în acești doi seclii pentru biserica și neamul său un apostolat aprópe egal cu martiragiul, de o parte continuu șicanat de contrarii săi politici, iar de altă parte — durere — de multe ori tendențios suspiționat și prezentat și azi înaintea neamului său ca pe un desertator de la trunchiul neamului său românesc.

Dară acestea suspiționări nevrednice și invective tendențioșe și malițioșe le-a spulberat activitatea lui binefăcătoare revărsată în decurs de doi seclii asupra întreg neamului românesc, le spulberă și azi paciința acestui cler în lupta înceată și greóie, dară sigură și nefacată pentru binele și propășirea Sionului românesc unit cu Roma.

Istoricii unei generații — póte încă îndepărtate — vor recunóscă între lacrimi de bucurie și recunoscință, ceea ce azi din principii greșite și pe baza unor informațiuni tendențioșe, istorici și corporațiuni românesci sciințifice înalte, nesocotesc, — că mare a fost darul și bunătatea dumnezeieșcă arătată neamului românesc atunci, când prin actul

FEUILLETON.

Feriile lui,

Schiță de

Helene Lang-Anton.

Christian Petersen era un om fericit; o spunea el însuși, și deci trebuie că era așa. El se bucura de toate ceia, și cu toate era îndestulit. Chiar și în unele neajunsuri afla el tot de una o parte bună; fericirea lui de bună samă sta în nepretenșune. Ómenii clătinau din cap, când întâlneau pe omușul cel sêc, cu zimbetul lui cel prietinos și cu îndestulirea întipărită în ochi. Mulți din ei erau situați mai bine, și totuși se lamentau de viață, ca de valea plângerii.

Christian Petersen era diurnist la postă, zilnic era ocupat opt óre pentru un salariu miserabil, din care mai susținea pe sora lui, cu fata ei cu tot. Ambele muierii trăiau la el și-i purtau gospodăria.

Pentru ele nici nu s'a căsătorit. Că l-a cădut greu acésta resignațiune, că a avut o viață liniștită — nimenia nu scia, de óre ce nici când nu vorbea despre așa ceva. Locuia în capétul orașelului într'o căsuță hărbuită pe din afară, pe care el o numia cu ambiție „villa lui,” de óre ce drumul de țară ducea pe lângă curtea cea mică și avea un prospect peste finațe. În curte era un tei bătrân, sub care prânđia vara de multe ori. Curtea o numia „parcul lui.”

Când se plângeau câte odată surorile lui, că el lucréză atâtea óre la zi, el răspundea ríđend: Lucrând trece ziua atât de

lute, și așa e bine; căci nimic nu e mai înforător ca un om fără ocupațiune.

De lamentau ele câte o dată că din cauza chiriei celei mici locuia aci și el e silit a face de patru ori pe zi acea cale lungă până la postă — el răspundea iara zimbînd: e numai o preumblare, care-i fórté folositoare sênătății.

De se plângeau ele că el e silit a merge prin ger și frig într'o manta vechie, rósă, pe când ómeni tineri, tari, se înválniau în blane, el le spunea: blanele is numai risipă, înviroșarea e priințioasă fie cărui om.

Aceste întrevorbiri, care se repetau destul de des, se terminaú tot de una cu aceea, că el aducea pe surorile lui la convingerea, că el nu ar voi nici de cât altă viață, de cât care o are. Da, ar puté chiar să se supere, dacă surorile lui ar invidia pe ómenii, cărora le merge mai bine.

Nu mai atunci, când vorbeau surorile lui despre continua lui obosală, că nu are nici când ferii, numai atunci tăcea un minut și arunca cu lăcomie ochii în departare peste finațe.

Da, se póta odată odichni colo după păduri, pe dealuri, se mai vadă ceva din lume, aceea trebuie că-i frumos! Dar la așa ceva nu era de gândit. Ferii ar fi căpétat el de sigur, dar atunci îi înceta micul salariu și atunci din ce ar fi trăit?

În prezența surorilor lui nu și-a descoperit nici când acésta dorire și nici ele nu au știut cum se încépă vorba despre atacarea feriilor. Dar el se înșela, când credea că ele ambele erau îndestulite cu atâta. Ele sciau fórté bine, de ce nu-și lua bătrânul ferii, și nu-și putea lua ferii, ele sciau, că pentru ele se întâmplă acest lucru, și acésta le cădea tare greu.

De ani de zile se tot sfátuia ce ar fi de făcut, să trimită unde-va pe bătrânul în ferii. Dar de óre ce din salariul cel mic al lui și din micul câștig accidental, ce-l aveau ele, nu se puteau face economii, ast fel rămăneau numai cu sfatul. Cu toate acestea ele nu-și pierdură speranța, ci pururea se cugetau la aceea, cum s'ar puté efeptui planul lor.

Christian Petersen nu avea ideile despre grija ce le consumă pe ele, de óre ce el nu le spusese nici când dorirea, ci era îndestulit și fericit ca de comun.

Peste drum de la postă își avea casa bogatul Schmiedeck, era prețioșă pe din afară și întocmirea-i internă și mai prețioșă. Era cea mai frumoșă casă în orașelul acela și Schmiedeck era cel mai avut om. El era un bătrân original, care trăia cu frate-său geamên, care-i séménă întru toate, ei nu mult făceau din lume și din ómeni.

Un servitor bătrân servia pe domni și casa lor, mai era apoi în casă un bucătar și un visitiú; despre vre-o ființă muierescă nu era nici urmă. Albiturile și cărpiturile se dau afară din casă și erau date în samă servitorului, care le și plătea.

Sora lui Petersen luă asupra-și aceste lucrări ale domnilor Schmiedeck, după ce muri vecina sa, care le îndeplinesc mai mulți ani. De multe ori, când sta cu fata sa lucrând la ast fel de nimicuri, zicea ea suspinând:

— Schmiedeck ne-ar puté ajuta, pentru un bogat ca el ar fi o nimică góla banii pentru călătoria de ferii a lui Christian.

La ce fata răspundea:

— Ar trebui rugat.

Bătrâna suspina iarăși:

Unirii sale cu biserica Romei în credință, a pus piatra unghiulară, piatra fundamentală la deșteptarea și mărirea neamului românesc.

În același timp, care biserică din patria noastră se poate lauda, că Archiereii săi toți, unul ca unul, au strălucit prin erudițiune, prin o viață adevărată apostolică, prin iubirea nemărginită a bisericii concredute ocărmuirii lor, pentru carea unii au suferit esil și martiriu; mai de parte prin abdicarea de toate comoditățile unei vieți îndestulite și liniștite ce le oferia înalta lor poziție socială, — și în locul acestora au luat asupra lor cea mai grea sarcină, cel mai greu apostolat și cea mai mare responsabilitate ce o poate lua cineva înaintea lui Dumnezeu, a Bisericii și a căreia Capii au fost și sînt, și a neamului din a cărui sânge s'au născut?!

Dăm mulțămintă fiescă Dumnezeului părinților nostri pentru conducerea și ocrotirea sîntei noastre biserici în luptele cele grele ce le-a purtat în decurs de doi seclii trecuți pentru asistință și propășire; dăm mulțămintă Dumnezeului părinților nostri pentru trimiterea în fruntea ei a atâtor bărbați mari, adese ori păruți după traiul și zelul lor apostolic după iubirea lor nemărginită către biserică și neamul lor, și după imensele sacrificii aduse pe altariul acestora cu multă abnegațiune, păruți zic, ca soli trimiși din cer pentru atingerea unui mare scop, și sperăm, că cu bunăvoință părintescă vor asculta în proximal sinod arhiepiscopesc durerile și suferințele create acestei proștimiti de timpuri și împrejurări independente de voința ei, și vor afla mijlocele și calea corăspundătoare pentru sanarea lor.

I. P. P.

Unirea Românilor Macedoneni cu biserica Romană.

(Fine).

Cazul cu cununia falsă.

Cununia falsă, întărită de Archiereul bulgar.

Pe timpul, când Archiereul bulgar, anume Grigorie, a vrut cu de-a sila să introducă limba bulgară în biserica română, ca să potă renși, a croit următorul pian fals, pe care l-a și aplicat; inse fără nici un rezultat. — La anul 1892 Februar, unul din Bulgarii din mahala, venit de curînd din satul Leșani, avînd nevastă în satul Leșani, nu știu cum s'a logodit cu o fată din mahala. Vrînd Bulgarul, după lege, a se cununa cu fata cu care s'a logodit, a fost oprit luse în urma unei reclama din partea soției lui din Leșani, către Archiereul bulgar.

Bulgarul să ducea mai în tot-de-una la fată, chiar și acolo durmia, după cum spun vecinii. — El, vîdînd, că pe de o parte Archiereul nu le dă voie să fie cununați, și pe de altă parte fata rămânînd grea (însărcinată) și ca să își acopere rușinea să declarat amîndoi că sînt cunoșcuți.

Archiereul, aflînd despre acesta și ca să ajungă la ținta dorită, adecă să introducă limba bulgară în biserică, a chemat pe preotul român Vanciū Sgala și s'a adresat cu un ton aspru cu vorbele: „de ce ai cununat pe cutare bulgar?” Preotul s'a mirat auzînd ast fel de vorbe și a rîspuns Archiereului: „Prea Sîntite: eu nu am habar de vorbele ce îmi vorbesci, cercetăză potă să fie altul. Archiereul tot cu același ton îi zice preotului, „Astă-zil să stai aici la Mitropolie.”

Pe la orele 10 a chemat și pe Bulgarul și l-a întrebă, dacă în adevăr este cununat sau nu. — Bulgarul a spus adevărul, că nu e cununat. Tare iritându-se Archiereul și ca să-l sparie l-a dat în mîinile unui jandarm, ca să-l puie în temniță.

Pe urmă a chemat și pe fată, care și ea ca și soțul ei a declarat, că nu sînt cununați.

După mai multe vorbe și interogări și amenințări chiar, fata a fost nevoită să declare și să spuie minciuna, că s'au cununat cu un preot grec din Tușemiștea, cu intențiunea, că vor fi scăpați din încrîcătura în care se găsea, pe când în realitate nu erau cununați.

Cătră sară, preotul nostru Sgala a fost liberat; iar pe fata au oprit-o și au trimis-o la lociitorul Archiereului. — Acesta cu lingșirile lui a îndemnat-o să zică, că Papa Vanciū Sgala ne-a cununat, promițându-i, că va fi liberată, îndată-ce va face declarațiunea asta, că Papa Vanciū ne-a cununat; la din contra soțul ei va fi în arest șase ani și dînsa nu va fi mulțerea lui. Fata, temîndu-se de aceste cuvinte, zice că Papa Vanciū și imediat i-s'a făcut interogație pe limba bulgară, care au fost scrisă așa: cine te-a cununat? (cei ti vencia?) Papa Vanciū. Unde te-a cununat? (cade ti Vencia?) a casă la el (doma-mu).

Cine a fost naș și fărtat? (col beșe cum i bratim?) Dimitri i Stoian Șuncar. În acel moment s'a dus ca să spună și soțului ei, care era în închisore ca să declare și el așa.

Joi des dimineța au chemat pe Papa Vanciū pe Dimitri și Stoian Șuncar. — Acestor doi le-au dat jurămînt. Ei fiind inocenți au jurat că nu știu nimic de faptul asta; iar preotul în fața fetei. Archiereul a cerit interogarea, făcută și preparată de cu sară, adecă singur Archiereul întreba și tot el rîspundea și în urmă a zis fetei: „Taca Sandro? (așa Sandră!), dînsa rîspunde: Taca sfeti Vladio; și imediat îi zice: izlezi nadvor (ești afară). Preotul în zadar striga că nu cunoșce de faptul asta și nici că are habar. Archiereul ordonă, ca preotul să stea la Mitropolie, unde și a dormit în acea sară.

Vineri dimineța a venit secretarul și l-a zis preotului: Vei fi liberat, dacă ceri Archiereului pardon. — Preotul, inocent fiind n'a zis Archiereului pardon. După 2—3 ceasuri l-au exilat trimițându-l cu doi jandarmi, ca pe un criminal la mănăstirea Sis-feti din satul Leșani, care pe românește să zice: Dumineca tuturor sîntilor. Bulgarului și fetei le-au dat drumul, cari până astă-zil nu sînt cununați. În locul lui Dimitri Șuncar, care a jurat, că n'are habar de lucrul asta au pus un băiat de 12 ani, ca și cum el ar fi fost naș la acea cununie falsă. Vai! Vai! Vai!

* * *

Cetînd cine-va cu atențiune cele ce ne povestește cronicarul român de faptele întimplate, întreb pe cel mai bigot ortodox ce idee își face de reprezentanții ortodoxismului fals? Nu este ore revoltător asistînd la asemenea scene sfîșietore, căsunate Românilor, de falșii apostoli ai ortodoxismului grec și slav? Cum dar, noi Români să nu ne îndreptăm pașii spre sînta biserică de la Roma?

Un Român Macedonean.

REVISTE.

Resbelul Ruso-Japones. Lupta ce s'a dat mai în urmă între Ruși și Japonezi, continuă a pre ocupa lumea întregă, și mai virtos catastrofa vaporului Petropavlovsc, unde s'a prăpădit cel mai mare și mai erou comandant al flotei ruse. Catastrofa vaporului Petropavlovsc, a fost premersă de o luptă crîncenă între acestea două puteri. Amenuntele luptei din 13 April, sînt următoarele: După ce admiralul Togo, s'a încercat de mai multe ori fără succes să incuie eșirea nărilor din Port-Artur, a aflat un nou mod pentru esecutarea planului lui. S'a hotărît ca să depună mine submarine la intrarea în port, sperînd ast fal că vre-o naie de răsboi rusă se va lovi în ea, va explota și va închide eșirea. Togo dară a început să manevreze pe dinaintea portului rus, voină să înșele năile ruse afară din port, ca ast fel năile cari ar trece nevătămate pe sub năile submarine să le silască să se lupte cu el pe marea deschisă. Negura dîsă ce s'a lăsat Miercuri dimineța, asupra Port-Arturului a împedecat de a se vedea apropierea flotei japoneze pentru esecutarea îndrăsnetului plan, o naie secundată de 2 torpede au pornit spre Port-Artur, vaporul Curiomaru, a

— Spre acel scop ar trebui să-l vadă omul mai întâi și să vorbescă cu el. Servitorul inse are poruncă aspră, să nu lase nici un om înaintea lui și e întrebare încă dacă Christian ar voi a lua banii ori ba. Tu sei cât de sumet eugetă el despre elimosină, și acesta n'ar fi alta de cât elimosină. —

Intr'o zi avură noroc mulerile noastre. Tocmai când duseseră albiturile și primiseră banii, se întălniră în curte cu d-nul Schmiedeck și cu frate-seu, cari tocmai veniau de la preumblare. Ele salutară și el mulțămiră fără a le privi.

Decisă repede înainte fata spre ei, pe când mamă-sa o reține mîniosă. Dar reținerea veni prea târziu, căci ea apucase a se rugă:

— Domnule Schmiedeck, te rog de o vorbă.

Acesta stete locului, se vedea că nu-i pare bine.

Ce voiau de la el aceste două femei, pe care el nu le cunoșcea? Aveau vre-o trebuință dar atunci, puteau spune servitorului, la el era cassa săracilor. Schmiedeck, pe lângă tot esteriorul lui respingător, avea inimă bună către săraci. El da bucuros și era mai mare binefăcător de cât cum îl cunoșceau cei mai mulți oameni din oraș. Aparțiunea acelor puțini cari nu pretind nici mulțămintă nici recunoștință. Nu mai cât nu putea suferi ca cineva să se adreseze la el personal. În aceea vedea el un act de violență, care îl împietrea contra voinții lui. Despre aceea bieteile femei — spre norocul lor — nu știu nimic, alt cum de bună samă, pe cât erau de rușinoșe, nu și-ar fi luat curajul să-l oprască.

(Va urma.)

ținut de-a dreptul spre intrare în port, și în butul focului puternic ce s'a deschis contra lui, din partea tunurilor de la țărmuri, și-a așezat minele submarine fără se presupună Rușii ceva rău. După ce Togo a fost înștiințat prin telegraful fără sîrmă, că planul a succes; a și plecat spre Port-Artur cu 8 năvi de război. Togo a cucerat că negura ce s'a fost lăsat, va acoperi cu totul apropierea flotei japoneze, dar tocmai atunci când ar fi avut mai mare lipsă de ea, negura a început să se ridice. Rușii, care au ieșit din port ca se urmărescă torpedele și naia Curiomaru, și cari deja erau departe de port, au observat puterea preponderantă a flotei japoneze, și a început să se retragă. Togo i-a urmărit cu putere. O luptă între ambele flote a fost neînclinabilă, Flota rusă s'a luptat retrăgându-se într'un chip admirabil. Înaintea flotei ruse mergea Petropavlovsc în care era admiralul Makarov împreună cu întreg statul major. Petropavlovsc a fost tocmai în intrarea portului, când ea s'a ridicat odată, se părea că vrea să se ridice în aer, apoi a rătăcit și într'un chip nespus de scurt s'a scufundat. La acesta s'a născut o confuzie foarte mare. Rușii au înțeles cursa ce le-au întins japonezii. Catastrofa acesta s'a întâmplat la 12 ore înainte de amăzi. Japonezii până la amăzi au dat în continuu cu tunurile, la amăzi flota lui Togo s'a retras. A doua zi Joi Togo a încercat să înșele din nou năvile ruse din port, planul înșel nu i-a succes. În aceea zi au mai perit încă 900 de mateloți. În urma acestei catastrofe, flota rusă dinaintea Port-Arturului a pierdut considerabil din forța; care la sosirea lui Makarov promitea foarte mult, căci până când fostul admiral Stark, se mîrginea numai la defensivă, până atunci Makarov a pășit pe terenul acțiunii, luând ofensiva asupra flotei japoneze. Iar dacă acesta nu a reușit, vina nu a fost a lui.

Flota rusă, se poate zice, că este cu totul zdrobită, așa că Japonezii fără frică își pot debarca ostașii chiar în apropierea Port-Arturului.

Perderile Rușilor pe mare de când au început luptele sînt enorme, în 8 Februar, când s'a început lupta, rușii aveau la Port-Artur următoarele cuirasate: Poltava, Pobreda, Petropavlovsk, Peresvjet, Retvizan, Sebastopol, Oslatja și Tzezarevicî.

Din aceste mai sînt în stare de luptă Poltava, Sebastopol și Oslatja.

Au pierdut apoi încrușișetorele Bojarin și Pallada, după cum au mai pierdut la 13 Aprila afară de cuirasatul Petrovalosk — care singur a costat 27,500.000 franci — încă 4 vase de război.

Lupta decisivă în războiul ruso-japonez de aci încolo, are să se desfășoare pe uscat. Și cel puțin azi nu se poate calcula pierderea ce va suferi-o Rusia, chiar când, de alt fel, ea ar rămâne biruitoare.

Vedem înse, că Japonezii fără jertfă au ajuns la poziție superioară, că fără a perde un singur om, că numai

cu dibăcia și îndrăzneala au cauzat Rușilor stricățiuni enorme pe uscat și pe apă... Chiar Rușii consideră singuri mărtașul lui Makarov egală cu nimicirea unei întregi flote, atîta speranță legase de acest oficer mult pretuit de alt fel în lumea întregă!...

Se mai poate constata chiar de pe acum, că japonezii și-au ajuns deja una din țintele acestui război: sînt stăpîni pe Coreea și după toate semnele și prevederile, e chestie numai de puțină vreme ca ei să ajungă stăpîni și pe o parte însemnată a Mandșuriei. Ei au adecă atîtea trupe la hotarul Mandșuriei, că Rușii multă vreme nici nu vor încerca să dea o luptă decisivă. De fapt Rușii se și retrag într'una și va fi destul o singură înfrîngere pentru ca să pătescă ce au pătît la 1877; s-o i-a la fugă și să nu se oprască de cît — acasă, pe pămîntul patriei lor.

Acolo Japonezii nu-i vor urma căci poporul acesta galbin nu vrea stăpînire asupra altora, se apără înse vitejește în contra opresorilor. Iar Rușii de sute de ani tot politică de cucerire au făcut. Și ca să nu vorbim de cît de cele mai recente: n'a fost ore o neiertată crimă răpirea Basarabiei, drept recunoștință, că regele Carol îi scăpase să nu fie aruncați de Turci în Dunăre? Și în Extremul Orient: ore nu de la Japonezii au luat Rușii Port-Arturul? Și cum: fără vre-o jertfă, ei numai prin uneltiri diplomatice?

Ori ce desastre i-ar ajunge deci, nu sînt de cît o meritată pedepsă.

Și-i va ajunge multe, pentru că sînt siliți să lupte pe un teritor unde pămînt și apă, deal și vale, totul li-e dușman. Îi va ruina acest război îndeosebi în ce privește finanțele.

Mii îi costă transportarea fie căruî soldat în Mandșuria. Sînt îngrozitoare amănuntele ce vin despre greutatea acestor transporturi. În lacul Baical s'au înecat sute de soldați, pe drum au înghețat alte multe sute, chiar un doctor a înghețat; și cît e de lungă linia transsiberiană, în stînga și dreapta plin e de barace, improvizate drept spitale, și tîscuite-s toate de soldați cari se valetă. Zece de mii soldați, o armată întregă, sînt legați într'u apărarea trenurilor, căci tot pe pămînt unde Rușii sînt urîți trece acest tren... Luni de zile trec apoi până ce un regiment plecat din Moscva, de pildă, poate se ajungă în Mandșuria.

Ce va fi acum, că s'a desghiețat Baicalul și trupele nu mai pot trece de cît pe pod plutitor, supus puterii furtunilor dese și a sloiurilor uriașe de ghiată, — vom afla mai târziu.

În acest interval Japonezii debarcă în pace și cuprind toate pozițiile strategice ale terenului de luptă. Și căți Ruși vor cădea până să-i isgonescă pe Japonezii din întărituri, presupunînd că pe uscat în cele din urmă vor ajunge superiori Japonezilor!... Și cine garantează că după cea dintăi înfrîngere pe uscat a Rușilor, Chinezii nu vor lua și ei arma, alăturându-se Japonezilor?

CORESPONDINȚE.

SINÓDELE PROTOPOPESCI.

— districtul Ulpiet-Traiane. —

13 April n.

Cu ocazia sinodului — preotesc din districtul Ulpiet-Traiane, — ținută în 27 Martie 1904. În fruntea parohiei Clopotiva, ori și cine s-a putut convinge pe deplin: ce poate presta activitatea, diligența și prudența pastorală! Biserica și școala, — fundamental reparate, frumos și bine ajustate. — casa parochială asemenea, moralitatea, prosperarea și interesarea poporului din această parohie față de școală și biserică sînt a-se mulțami actualului admin. parochial On. *Iacob Nicolescu*, care așa de bine și-a scint căștiga iubirea, stima și încrederea, nu numai a credincioșilor săi, ci și a tuturor locuitorilor din comună!

Adunării i-a premers mărturisirea preoților și servirea s. liturgie, pontificată de către Prea On. Dr. *Iacob Radu*, Vicariul Hategului asistat de M. On. *Nicolae Muntean*, admin. protopopesc districtual și de *Iustin Tiarină* preot în Paucenesel. La finea s. liturgie a ținut Prea On. Dn Vicar. predică despre „păcatul neascultării”. Predica ținută în stil popular și cu mult avînt a făcut asupra numeroșilor ascultători o impresiune foarte bună.

Adunarea, protopopescă a fost prezidată de M. On. *Nicolae Muntean* adm. protopopesc. — bucurându-ne de prezenta, ca oșpe, a Prea On. Dn Dr. *Iacob Radu*. Mai întăi M. On. Domn președinte cetesc un raport fidel despre starea districtului cu finea an. 1903. Raportul, — cu mulțămîntă — s-a luat spre sciință. După aceea s'a cetit „decisul consistorial Nr. 248—1904, peste hotăririle aduse în adunarea protopopescă din anul trecut.” Din acel „decis” ni-am informat, că Prea Ven. Consistor Episcopesc, nu a aprobat decisiunea clerului districtual de a înființa un „fond” pentru ajutorarea familiilor clerului districtual; motivându-se neaprobarea cu aceea, că Prea Ven. Ordinariat Episcopesc intenționează ameliorarea fondurilor diecesane a „preoților deficienți” și „Viduo orfanat” prin urcarea taxelor de la toți preoții diecesani!

Pentru înființarea „Reuniunii funebrele” a preoților districtuali, decisă în adunarea din anul trecut, am primit din partea Prea Ven. Ordinariat îndrumarea ca aceea „Reuniune” să-o înființăm în alianță cu clerul din Vicariatul Hategului. Înființarea „Reuniunii funebrele” în alianță cu clerul din vicariatul Hategului s-a primit cu mare însuflețire, decîndu-se, ca în aceea să fie obligați „ex officio” a intra ca membrii toți preoții, docenții, cantorii și crâșnicii greco-catolici din Vicariat, și din districtul Ulpiet-Traiane. Pentru înscrierea membrilor, compunerea statutelor, sustinerea aceloră spre aprobare și înactivarea „Reuniunii funebrele”, s-a ales o comisiune de 4 membrii, anume: Prea On. Domn Dr. *Iacob Radu*, M. On. *Nicolae Muntean*, On. *Iacob Nicolescu* și On. *Silviu Simoneti*. Față de apele protopopilor din Archidieceasă, dat în cestiunea „regulării congruel” pus la pertractare, clerul districtual — avînd deplină încredere în Ilustrii și Marii Archierei, — cari actualminte gu-

vernăză Provincia metropolitană, decid a o lua de la ordinea zilei.

S'a decia la propunerea și energica insistință a președintelui. — „*Introducerea misiunilor poporale ținându-se cu ocaziunea adunărilor protopopesci*,” de la cari se așteptă mult bine și vădit folos spiritual pentru iubitul nostru popor!

S'a stabilit definitiv programul vizitațiunii canonice, a Ilustrității Sale, preabunului și mult iubitelui nostru Arhiepiscop Dr. Vasiliu Hossu, ce-l va face, în luna Maiu a. c.

S'a decis, ca în venitor, adunările pe topopesci, să fie „*macte*,” respective să se invite și să fie obligați a participa la acelea, atât învățătorii cât și curătorii primari bisericesci.

Pentru adunarea protopopescă pro-1905 s'a designat parochia Bucova la care ca concionant s'a ales On. *Iacob Nicolescu*.

După sfîrșirea pertractării obiectelor, puse în programul adunării On. *Iustin Bora* preot în Bucova, — ca concionator ales în anul trecut, și-a citit operatul „despre stricarea moravurilor creștinesci,” indigitând și recomandând „*medicina*,” care, serios și rezolut aplicată, ar produce emendarea aceloră.

I. T. p.

Mai nou.

Țara întreagă simte greva funcționarilor de tren. Mersul tuturor afa-cerilor s'au împiedecat. Trenurile nu mai circulă și în consecință și postă stă în loc. Se povestesc atâtea cât am putea umple colone întregi. Faptă e că Miercuri dim. în 20 ort. trenurile s'au oprit și oficanții de tren au de-negat serviciul. Bieții călători au rămas părăsiți la gara, unde i-a ajuns ceasul fatal.

După informațiile sigure, ce avem, la postă se vor folosi de aci înainte iarăși *dilegianțele*, cari au început a fi uitate. De la Blaș în fie care zi dim. la 4 va pleca dilegianța la Mediaș, și tot atunci va pleca de la Teuș alta spre Blaș.

Pagubele acestei greve ne mai pomenite la noi, nu se pot socoti.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Mitru Ciurdariu vințeler la via episcopescă din Hollod, a procurat de la librăria din Blaș, o Evanghelie pentru biserica greco-cat. din Șiria, în preț de 80 corone. Drept ce pentru această faptă nobilă, marinosului donator, i-se exprimă și pe această cale, din partea antistiei bisericesci cea mai ferbinte mulțămintă. Evanghelia e compactată cu atâta lux și gust, cât respectiva librărie merită totă lauda. Șiria la 18 April 1904. *Marcu Păscuțiu*, protopop gr.-cat.

Pentru biserica din Cluș. Dl *Grigore Körösi Crișan*, credincios de al nostru din Cluș, a dăruit fondului pentru ridicarea unei noue biserici, respectabila sumă de 1000 cor.

Acest frumos și rar esemplu de jertfă, face multă cinste dlui Körösi și bucuria cauzată printre credincioșii din Cluș a fost tot așa de mare. Dorim îndelungă viață pinului donator și imitatori cât mai numeroși.

M. Sa Regina Elisabeta a României lucra de mai mulți ani la o operă artistică de mare valoare. E vorba de Ss. *Evangelii* câte se cetesc peste an, pe cari M. Sa le scrie pe pergament cu litere de aur. Imposibilu fie care pagină cu desemnuri colorate, reprezentând flori naturale. Această sf. *Evangelie* e destinată Mănăstirii de la Sinaia și valoarea ei va fi de neprețuit.

Episcopul Majláth la Blaș. Azi la 12 ore a sosit cu trăsura la Blaș Ilustrul Episcop al Ardealului contele *Majláth*. Întru întâmpinarea sa Escel. Sa Mitropolitul a trimis pe Ilustr. Sa prepositul *Ioan M. Moldovan* și Rvsmul canonic *Dr. Augustin Bunea*. La ora 1. a fost prânz la Escel. Sa la care au fost invitați membrii vener. Capitul. La 4 ore distinsul Episcop s'a reîntors la reședința sa, Escel. Sa însoțit de Rsmul canonic Ștefan Pop l'a petrecut până la Crăciunel. Episc. *Majláth* era însoțit de păr. spiritual *Iulius Soóthy*.

De la Lugos. Ilustr. Sa Preasfințitul Episcop *Dr. Vasile Hossu*, a făcut a treia zi de ss. *Pasei* visitație canonică în Vișag, cu care prilej a pontificat sfința liturgie și a ținut o preafrumosă predică.

Episcopi noi. *Dr. Radnay Farkas*, canonic la Orade a fost numit episcop la *Beszterezbánya*. Iar canonicul *Dr. Párvy Sándor* de la Eger, episcop la *Szepes*. Episcopie de la *Pécs* e încă vacantă.

Distincțiune. Dl *Alexandru Onaciu*, jude la tabia reg. membru în directoriul fundațiunii Șaluțane, a fost numit jude suplinitor la Curie.

Populația României. După numerotarea făcută la 1 Ianuar 1900 în regatul român erau 6 927 690 suflete; din acestia 262 mil. Evrei și 205 mil. străini. Din străini jumătate sînt supuși Austro-Ungari.

De la Academia română. Sesiunea generală din anul acesta s'a închis de abia în Joia mare. A fost ales președinte al Academiei dl *Ioan Kalinderu*, unul dintre cei mai neobosiți bărbați ai României, care lucra din reșputeri pentru progresul populațiunii. În secția literară a fost ales președinte dl *Iosif Vulcan*, redactorul „*Familiei*”, în semu de recunoștință pentru jubileul de 40 ani a revistei sale. Premiul s'au conferit puține, dovadă, că s'au prezentat scrieri nepotrivite concursului. Mai mult a luat dl *Andrei Bărsanu* prof. la Brașov, care a primit 2000 lei pentru scrierea sa: „*Istoria școlilor din Brașov*.” Membrii corespondenți noi au fost aleși prof. *Enea Hodoș*, *Caransebeș* și *Dimitrie Dan*, preot Straja în Bucovina.

Semnele vremii: Cetim în „*Vremea*” „*În noptea invierii... când Episcopul (Pimen al Dunării de jos, cu locuința în Galați) s'a adresat asistenților cu cuvintele „Christos a înviat!” nimeni dintre cei prezenți nu i-a răspuns: adevărat a înviat!*”

Listele alegețiilor dietale pe 1905. vor trebui să fie terminate până la 5 Maiu n. de când apoi ori cine le poate vedea în cancelaria notarială și poate face reclamare până la 15 Maiu n. Atragem atențiunea celor chemați să fie cu luare aminte și să delăture eventualele abuzuri ce se fac cu ast fel de ocaziuni.

Masa studenților. Ocupat fiind spațiul în ultimul timp am rămas înapoi cu înregistrarea contribuțiilor pentru această utilă instituțiune. Ne grăbim să reparăm întârzierea acesta acum. Au colectat: *Niculae Muntean*, admin. protop. Grădiște 40 cor. *Diracțiunea preparandială*, Blaș, 18-80 cor. și *Niculae Mureșan*. Craifalău 4-70 cor. Contribuiri au intrat de la „*Sebeșana*” 25 cor. „*Brădetul*” 50 cor. „*Arieșana*” 20 cor. „*Doina*” 50 cor. *Dr. Niculae Cioclan* Pecica 50 cor. (total

100 cor.) *Niculae Măndărăzan*, București 95.40 cor. (100 lei), „*Auraria*”, 50 cor.

Procesul foii „Poporul român.” Dl Dim. Birău, redactorul resp. al „*Popor. român*” din Pesta, a fost nedepus cu 60 cor. amendă, pentru că a publicat doi articoli politici, fără de a fi depus cautiă.

Sciri personale. *Dr. Titu Perția* de la universitatea din Viena, s'a aședat ca medic practic în Făgăraș (piața mare, casele dlui adv. Șenchea). Il recomandăm cu tot așinsul, ca pe un bun medic și fost stipendiat al Archidiecesei.

Fondul subsidiar. Au contribuit următorii bavi preoți: *Aurel Poruț*, Dezmir, 15 cor. *Elie Câmpean*, Gyó-Szt. Miklós, 16 cor. *Mihail Hodernău*, Pata, 10 cor. și *Vas. Suciă*, Căpușul de câmpie 20 cor.

Tipografie românească în Cluș. Dl *Petru P. Barițiu*, fostul conducător a tipografiei „*Minerva*” din Orăștie a deschis o tipografie românească în Cluș (Ferencz J. 58). Îndelungata esperință a dlui Bariț, ne îndreptătește a-l recomanda cu totă increderea publicului românesc; dorindu-l din partea noastră cel mai deplin succes.

Rodele obstrucției. Cea mai însemnată și de odată și cea mai dureroasă urmare a obstrucției din dietă, e că cheltuielile statului nostru au fost mai mari cu 51 milioane cor. Când se vor incasa acesti bani din dările restante și dacă se vor incasa cu cât amar, se va vedea peste puțină vreme.

Neecrolog † *Marița Moldovan* născută *Bozac*, soția preotului *Victor Moldovan*, din Veza, după o lungă și grea suferință în florea vieții. În al 13-lea an a fericitei sale căsătorii, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 18 April a. c. În mormântarea sumpel și neuitatei defuncte s'a ținut Miercuri în 20 April. Trimitem sincerele noastre condolițe îndureratului confrate. lipsit de ajutorul desinteresat al soției sale într-o creșterea micilor săi patru copii.

Odihnescă în pace!

La Tipografia Sem. Archidieceșan din Blaș se primesce un *învătăcel* din casă bună, și care a absolvat cel puțin 3 clase gimnasiale.

Hotelul „Univers”

trecut în proprietatea dlui

CAROL NAGY,

reparat și aranjat radical și iluminat cu

lumină Auer

se recomandă atențiunei publicului, ce cercetază orașul nostru.

Mâncări gustușe,

Beutură bună,

serviciu prompt,

prețuri moderate.

54 (10-10)

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Ziua Deșteptării

povestire populară de AUREL FODOR
paroh în Așchileul mare.

(Continuare).

III.

Pe când se reîntorse Macavei din cătane în „Talburenii“ s'au fost făcut schimbări mari. Casa din marginea satului nu corespundea lipsei jupânului „Avram“, pentru aceea acum și-a închiriat o casă de frunte a unui nobil, a cărui moșie o ține în arândă, acolo are și bolta în care vindea acum chiar și rochiile și năfrâmi, batăl crucea vicleanul de el! ținea chiar și săpunuri și „feștele“ de obraz, de cari nu s'au mai pomenit în satul „Talburenii.“

Apoi omenii îi plăceau tare, și mergeau la el din totă puterea, că ziceau ei: nu-i om gingaș de plătit, primește encruz, fărână, grâu, galițe, ouă; zina-noptea are omul intrare la el, cu deosebire era plăcut la femei, pentru că păstra taia, ca pământul, nu da la lume ca alții pe totă femeia, care ostentă și amărită se ducea de bea o porție de vinars, ba nu spunea nici copii, cari fără scirea părinților cumpărau ceva de la el.

Da de era el om plăcut „Talburenilor“ apoi și coșerul său se umplea bine în fie care an, apoi de ore ce era om bun, acela nu-l ducea să-l vîndă în oraș, fără li-l da împrumut iară lui — dora de la el era, apoi pentru așteptare dora și lui i-se cădea ceva...

Nici bărbații nici femeile nu erau ca mai de mult, ei femeile umblau tot gătate. Și cum nu vor fi umblat, când aveau de toate în satul lor, și nici nu trebuia tot de una să fie cu bani în mână; apoi bărbații și mai ales ficiorii încă umblau tot gâtați și nu era așa proști ca mai de mult, să nu știe ce-i lumea asta, — acum și el bea vinarsuri scumpe, bere și vin, se juca de-a cărțile ca domni. În schimb satul era mai nelugrijit, femeile cele gătate nu puteau să se murdărescă cu lut și var, iar bărbații schimbați nu-și puteau freca și mîșgăli hainele cele bune pe la garduri și vite, — ei partea cea mai mare din vreme o petrecea la jupânul.

Pentru aceea le erau acum gardurile stricate, edificiile risipite, vitele negrijite și rele, iar omenii, de ore ce petreceau prea puțin afară în aer liber, erau palidși la față și bolnăvicioși.

Singurul om, căruia nu-i plăcea aceste năravuri era preotul, care sbicinia acum beția, acum lenea și fala, dar vorbele sale cădeau pe pârte.

Apoi dacă „Talburenii“ erau făloși, cum nu va fi fost Macavei, care ca fost soldat, și încă sergent, se simțea ore cum îndatorat a se înălța peste cei alaiți, pentru aceea umbla mai gâtat ca toți și nu numai nu prindea de lucru, ci îi era chiar rușine a lucra la câmp — un fost domn strajameșter!

Cu atât mai virtos îi plăcea a merge la crișmă, unde fresce era cel dintâi la plătit și beut — nelipsind laudele pentru virtuțile aceste, de la cei ce se săturau din punga lui.

Părinților nu le venia la socotela purtarea lui, și pentru ca să-l adune de la

crișme și uliți plănuia să-l însore, dar Macavei a fost învățat libertatea orășenească, nu se prea însuflețea de acest dor a părinților săi — fără în tot timpul umbla să scape, dar fiind că aceia nu slăbiau de loc din cererea acesta, el să invoi pe lângă condiția, ca se pună locul pe el, ceea ce părinții în simplitatea inimii lor țărănești au făcut — cum se nu facă, cu un ficior care în cătanie, își sciu câștiga rangul de sergent.

În curând să și închie căsătoria cu Ana lui Fuior Nicolae, fata cea mai cu minte în tot satul, crescută la o școlă bisericăscă, unde învăța toate virtuțile, câte fac o femeie adevărată.

Frumosă nu era tare, dar nu era nici urtă, în schimb înse avea o purtare alasă și cinșită, avea frumșei sufletesci, cari plătesc mai mult de cât ori ce frumșetă trupescă.

Acastă fată se alipi de el cu totă sinceritatea și dragostea unui suflet curat, îl jertfi lui totă inima sa nevinovată, dar el care și-a fost pierdut simțul iubirii nu era în stare să o înțeleagă.

Pentru aceea căsătoria nu-i îndreptă năravurile lui, ci el era tot cel vechi, iubitor de fagădă, lenos, nelucrător, și prădător. Părinții îl iubiau prea mult, în cât nu ceteau al supera cu dojene, de altă parte le era frică, că se va duce iară, de aceea nu-i ziceau nimic.

Singur soția sa se încercă a-l abate în tot chipul. — Luând pe rând toate năravurile sale cele rele, le critica cât putea și scia mai blând și mai cu minte. Întâiu luă la critică năravul său cel rău de a nu lucra, zicându-i: scumpul meu soț, Dumnezeu a făcut omul în lume pentru ca să-și câștige fericirea cerescă iar ca ajutor la acesta a lăsat lucrul. Pentru aceea spre lucru a tomit Dumnezeu întrăgă ființa omenescă; deci acela ce nu lucră păcătuiesc.

Gândește-te, ce bunătate mare stă în întregimea și sănătatea trupului nostru! Pentru acel dar neprețuit noi numai lucrând ne putem arăta mulțămirea față cu Dumnezeu.

Acele ispite prin lucru își pierd puterea, iar prin lene se întăresc, ba ele la cel ce lucră nici nu se ivesc.

Cel lenos mereu e ispitit. Nu ai auzit ce a zis preotul duminică „cum că nelucrarea nasce poștele păcătoase, necurăția și păcatul“? Lasă-ți dar năravurile, fugi de lene și folosește puterea, ce ți-a dat-o Dumnezeu!

(Va urma).

Considerațiuni.

(Continuare.)

Am zis mai înainte că unirea în primul rând însămnează dorința de emancipare, de neatîrnare, de libertate, de adevărată viață — Adevărată viață înse e aceea care duce la celea două scopuri ale omului: la fericirea pămîntescă, și la fericirea veclnică. Dar la acestea două scopuri nu să poată ajunge de cât prin anumite mijloce, și nu ori ce fel de mijloce, ci numai prin unele anumite, determinate odată pentru tot-de-una prin

legi și principii de Iesus Christos și încheiate de el într-un sistem perfect, veclnic: în creștinism. Din acest sistem iese curentul sănătos, adevărat, sistemul acesta hotărăște calea ce trebuie urmată pentru ajungerea la celea două scopuri. Sistemul acesta, încredințat știeși, l-a păstrat, îl păstrează și-l va păstra; l-a pus în praxă, îl folosește și-l va folosi biserica catolică.

Românii prin Unire făcându-se „mădularele“ acestei biserici, au îmbrățișat, au adoptat acest sistem, cu atât mai virtuos că el ducea de-a dreptul la ajungerea celor două ținte: fericirea de aici — neatîrnare religioasă, libertate politică, bunăstare materială, — și fericirea de dincolo ca ținta din urmă.

Am spus mai sus cum înțeleg această îmbrățișare și acest sistem: sistemul acesta adevărat l-au avut românii și mai înainte, dar precizat, determinat, înălțător, puternic, așa cum e de lipsă să fie aplicat în viață, nu l-au avut. Nu au avut forma acestui sistem.

Biserica răsăritului de când s'a rupt de ceea ce nu trebuia să se desbine, și nu s'ar fi desbinat de nu era superbia, invidia și spiritul speculativ grecesc, — de când s'a rupt de unitate, tot mai mult și-a pierdut puterea de viață, ori mai bine, puterea de a face să trăiescă învățăturile lui Christos, energia de a le intrupa, zelul și înțelegerea de a le conduce.

Acastă energie și această veclnică tendință a rămas în toate veclurile și va rămânea până la capătul veclurilor în biserica catolică.

Iele ori ce om serios în mână istoria — nu cea bisericăscă — ci cea profană și examineze, ori cetescă numai cu băgare de samă ce spirit religios, ce instituțiuni, ce literatură au fost în totă biserica creștină până la desbinare. — și va vedea, că pe o formă au înaintat, sau mai bine s'a înaintat, căci aceeași biserică a fost în răsărit, care a fost și în apus.

Și răsfoiescă apoi mai de parte paginile, cerceteze la diferite epoce, și va vedea cum în răsărit decade și spiritul religios, și instituțiunile și literatura, pe când toate acestea în apus să tot desvîltă, să tot perfecționează.

Cetind va vedea mai de parte cum a decăzut biserica răsăritului sub puterea seculară, civilă, fără ca să se mai potă ridica vr'odată deplin până astăzi, cum s'a împărțit, cum s'a dismembrat.

Și va vedea în apus biserica tot mai puternică, va vedea Papi poruncind împăraților, ceea ce înse nu trebuie să judecăm după modul de vedere de astăzi; va vedea-o uneori aproape ingenuchiată, dar iar ridicându-se, ingenuchiată ori de puterea moravurilor corupte ori de puterea sabit. Dar biserica asta de câte ori a căzut s'a ridicat iar, mai întinerită, mai curată, mai plină de puteri.

Creștinismul e și azi în amindună bisericele — curat înse, și să-l știe intrupa, numai biserica catolică știe.

Și prin unire noi intruparea creștinismului am voit-o, am voit sistemul, care

să ne ducă la celea două scopuri fericirea lumescă și veșnică.

Voind dar sistemul am voit însuși curentul pornit din el, ori mai bine însuși sistemul l'am primit pentru curentul sănătos, a cărui lipsă o simțiam.

Și curentul acesta, îndreptarea acesta spre o sorțe mai bună într'adevăr că s'a și pornit îndată după primirea unirii.

Astăzi după scrierile Dlui Dr. Bunea: „Episcopii Petru Paul Aron și Dionisie Novacovici“, „Vechile episcopii“, „Inocențiu Micu Clain“, „Autonomia“, unirea Românilor din Transilvania, Ungaria și Banat apare într'o altă lumină de cât cum a fost prezentată până acum, și de cât cum a fost cunoscută de eei ce — din diferite cauze — nu s'au aprofundat mai tare în examinarea acestui fapt înțelept al strămoșilor noștri. În altă lumină apare deci și pentru generația mai tinără. Astăzi după studiile aprofundate, conștiințioase, obiective, și într'adevăr lucrare după cercerintele scrierilor istorice moderne — tot atâtea proprietăți cari până la Dsa saū nu s'au arătat de loc, ori s'au arătat sporadice și în puțină măsură la scriitorii noștri de din cōce de Carpați, din timpurile mai noue astăzi după munca într'adevăr salutară a savantului canonic, ar trebui să ne punem pe gânduri serioase toți cei ce iubim adevărul, gr.-cat. ori gr.-orientali, să ne dăm sama mai bine de trecutul, de prezentul și de relațiile noastre, și să ne punem mâna pe inimă și să ne spunem împrumutat cu totă sineritatea, că ore așa cum stătem, ce speranțe avem pentru viitor.

(Va urma.)

Cestiuni liturgice.

V.

Multe lucruri, cari aparțin sferii de activitate a preotului, le cunoșce acesta numai după ce iese în parohie de la popor. Mi-s'au dat următoarele casuri:

a) mi-a murit un poporean de frunte. Al sei au venit la mine și au cerut ca se fac prohodul cu săracuste. — N'am știut ce cer, dar am cugetat că doresc prohodul mare cu 12 evangeliu. Așa am făcut, dar în ziua următoare mi-au adus 6 rinduri de prescuri ca în 6 zile consecutive să le celebrez pentru repausat, pentru cari nu mi-au lăsat nici un stipendiū, susținend că ei au plătit prohodul cu săracuste. Atunci am înțeles că sub săracustă se înțeleg s. liturgiile celebrate pentru sufletul repausatului.

b) altă dată vine la mine x. și-mi zice Dle Părinte vreau să-mi fac o săracustă, te rog fă-mi-o. Iată aci 2 fl. 10 cr. prețul alor 7 slujbe, prescurile le voi aduce în fie care zi. Am celebrat s. liturgiile dar mi-s'a întâmplat că în aceeași zi când am celebrat liturgie din saracustă, a venit la mine și alt credincios și m'a rugat ca nesmintit să-l celebrez și lui. Eū nu l'am respins, ci un sacrificiu liturgic l'am aplicat la intențiunea amēndorora, și de la cel din urmă am primit stipendiul bagatel de 20 cr.

Întreb acum, ce este săracustă? de unde i-se derivă numele? constă ea din 6 ori 7 s. liturgiile aplicānde acelea pentru vii ori pentru morți? Ore eū pēcătuit'am atunci, când am celebrat s. liturgie la intențiunea a două persoane primind de la ambele stipendiū?

VI.

În legătură cu definițiunea săracutei doresc a ști, ce este sărindarul și cununa anului, cari încă se practică prin oferire de slujbe.

Sărindarul constă din 40 s. liturgiile, iar cununa anului mi-se pare că în aceea constă că în Duminecile și sărbătorile de peste an se pomenește cel înscris la fie care liliturgie prin aplicare de particulă la proscomodie și cu voce tare sub s-ta liturgie la eșitni cu s. daruri.

Sînt acestea instituțiunile ale bisericii grecesci, ori dōră rămășițe de ale călugărilor fanarioți, cari ca se stōrca poporul aū ex-negat tot felul de mijloce licite și ilicite?

Dacă sînt instituțiunile ale bisericii grecesci, aplică-se ele ore pentru vii ori pentru morți, ori dōră fără deosebire și pentru vii și pentru morți?

* * *

Nu răspundem de data asta acestor cestiuni, ci așteptăm ca mai întâi iubiții noștri cetitori, să ne comunice ce se înțelege în diferite părți: prohod cu saracuste, sărindarul și cununa anului? După ce vom fi cu toții în cħlar cu însemnatatea conceptelor, nu vom întârzia a da cerutul răspuns.

BIBLIOTECA UNIREI. *)

1. Benhur saū zilele lui Mesia, d Levis Valace, 2 v. 2:90

*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 7 Nr.ii, îi primesc cu 5:50 cor. în loc de 7:98 cor.

2. M. Eminescu, Studiū critic —90
3. Câte-va momente din începuturile bisericii rom. de C. Auner —20
4. Nume de familie la românii din Ungaria, de A. Viciū. —12
5. Din viața lui I. Micul de M. Străjan —16
6. Albertina. Povestire de Dr. V. Bojor. —30
7. Cestiuni din dreptul bis. unite p. I. II. 3:40

Posta administrații.

Aū achitat abonamentul următoarele:

P. I. *Varadia* pe 1903. *Custelnic* pe 1903. *Ilembav* pe 1902. *Boufari* infer. pe 1904. *Dedrad-Sēplac* pe 1899. *Micuș* pe 1904. *Dērgia* pe 1903 sem. 2-le și 1904. sem. 1. *Bernadea* pe 1904. *Beld* pe 1904. *Resighea* pe timpul până la finea an. 1903. *Beii* pe 1903. *Craifalzu* (p. Cet. de baltă) pe 1904. *Zaū* pe timpul din 1/6 1901, până în 1/6 1902. *Valasut* Novembre—Decembre 1892, pe 1893 întreg și Ianuar—Februar 1895. — Vē rugām și pentru rest, căcl avem lipse mari. *Hățigel* pe 1902 și 1903. *Muntele Băisōreț* pe 1894 sem. 2-le și 1895 sem. 1. *Cerghidul mic* pe 1901 sem. 2-le și 1902 sem. 1. *Meseș S.-Georgiū* pe 1901 sem. 2-le 1902 și 1903. *Popesci* (Bihar) pe timpul până în 1. April 1904. *Cehalul român.* pe 1901 și 1902. *Cichindeal* pe 1904 sem. 1. *Cernesci* pe an. 1899. Vē rugām și pentru rest. *Somfaldu* pe 1903. *Valeajdanului* pe 1896, 1903 și 1904. *Gârbovița* pe 1903. *Comoriște* pe 1901 sem. 2-le și 1902 până în 1 Octobree.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

Recunoscute ca cele mai bune

Pluguri de oțel,

Grape tăvăluguri,

Mașine de sēmēnat Agricola

Mașine de cosit, sistem american,
pentru iarbă, trifoiū și grāū

Greble de fin, otavă și seceriș,

Presse de paie și de fin

Presse Hydraulice,

Presse de pōme, stropitori de
struguri și plānte.

Aparate pentru uscarea

pōmelor și a legumelor,

se pregătesc după construcția cea mai nouă, premiata, și le spedzā

PH. MAYFARTH & C-nie.

Fabrică de mașini economice, turnătoare de fier și pluguri.

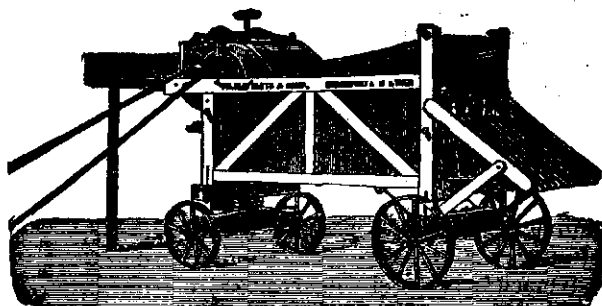
Fundat în 1872 Wiena III, strada Tabor Nr. 71. cu 900 lucrători.

Premiate cu preste 500 medalii de aur și argint.

21 (8—10)

La cerere se trimite catalog gratis și franco.

Se caută vëndători și agenți.

Jug pentru vitele de lucru,

Mașină de curățit bucatele, triere, mașină de
freat cucruz,

Mașine de tăiat nutrețul,

Mașină de tăiat napil, mōră de urniālă.

Locomotive, casse, cuptōre,

pumpe rotative,

tot felul de mașine pentru economie,

La expozițiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și de metal a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabrie

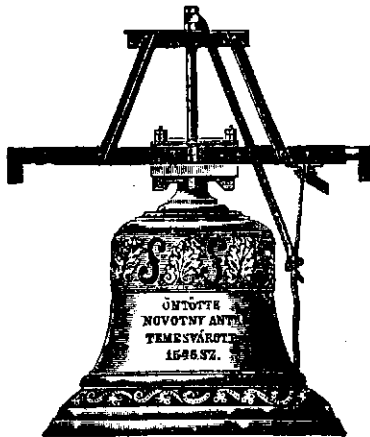
(22) 1-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nouă a clopotelor stricate, mai de parte spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provădate cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, în dată ce clopotele sint bătute de o lature prin aceea ce sint mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sint provădate în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, de cât cele de sistem vechi, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 408 kg. făcut după sistemul vechi. Mai de parte se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Nr. 88—1904.

(28) 1-2

Licitațiune minuendă.

Prin acesta se publică licitațiune minuendă pentru darea în întreprindere a edificării nouă aripi a Seminarului junimei române gr.-cat. stud. (Internatul Vancean de băieți) din loc. Licitațiunea se va ține Joi în 5 Maiu a. c. la 11 ore a. m. în cancelaria avocatului archidiececan. Prețul de esclamare e 27,876 cor. 10 fil. Planul, prefimnariul și condițiunile de licitațiune se pot vedé în cancelaria rectorală a Seminarului junimei de la 11—12 ore a. m. și de la 2—4 ore d. a.

Blaș 21 April 1904.

Emiliu Viciu,
rectorul Seminarului junimei
române gr.-cat. stud.

Cărți ce să pot căpéta în Libraria Seminariaală

Visuri trecute. Ciura	1.—
„Cântece“ Sabo	1.—
Studii și Biografii. Dr. I. Rațiu	2.—
Geniu pustiū, Eminescu	2.—
Povești, I. Creangă	1:50
Vorbe înțelepte A. Popoviciu.	1:50
Vatra Părăsita Slavici	2.—
Din Bătrâni	2:50
Drumuri și orașe Iorga	2:50
Poesii de Alexandri.	3.—
Teatru I. H. Alexandria 1.50	3.—
Biblioteca Minervei 22 nr. fie care	

număr 15 fil.

Senegin contra tusei, răgușelii, durerii de piept, ofiței, tusei măgărești, catarului astmei, greutății de respirat, lungorei și tusei sece. **Vindecă sigur și repede.** Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Capsic unsore. Contra durerii de ose, podagrei, reumatismului, răcelilor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrânite bóle le vindecă. Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Centarin. Contra morburilor de stomac, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greața și vomarea, sgârchiurile cele mai grele. Leac sigur. Folosesc și la curățirea sângelui. Prețul 1.20 și 2 cor.

Kajjodsarsaparil. Mijloc escelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tineretelor 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons. Închiderea scaunului e cauza diferitelor morburii, pecum palpitarea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de închiderea scaunului numai de cât se comandeză Laxbonbons zacharele purgative, plăcute și dulci la luat. Pețul 1 cor.

Chemicale, drogoue, legături și bandagerie chirurgice. Instrucție pentru prepararea diferitelor vinarsuri, liqueruri, rum și altele. Teuri rusece, Parfumuri, săpunuri, crem escelent pentru față și mâni. Articoli cosmetice, oleu pentru păr. Esență pentru picatul și întărirea părului. Apa de gură și dinți pe cum și prav. Ori ce fel de articlu din branșă. Tóte fórte leftine. Faceți întrebare și Vă veți convinge.

Cornel Demeter,
apotecar în Békás-Megyér, 41 Bpest mellett).
12 (6—?)

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

intemeiată la anul 1868

în Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantagióse condiții:

contra pericolului de incendiu și esplosiune, edificii de ori ce fel, mărfuri, mobile, vite și produse economice etc.

asupra vieții omului

în tóte combinațiile, capitale pentru casul morții, asigurări de zestre, de copii, rente, pe viață etc. etc.

Asigurări populare fără ceroetare medicoală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială, cu finea anului 1900: **1,303.572 cor. 15 bani.**

Valori asigurate contra incendiului: **72,420.299 coróne.** Capitale asigurate asupra vieții: **9,248.543 coróne.**

Pentru despăgubiri de incendii **3,003 550 c.** pentru capitale asigurate pe viață **2,738.793 c.**

Oferte și ori ce informațiuni se pot primi de la:

Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5, et. I., curtea I., precum și de la subagenții din tóte comunele mai mari.

Agenturi principale:

în Arad, Brașov, Cașovia, Cluș, Timișoara și Făgăraș.

(5) 52—52